

Kartka z kalendarza - styczeń 2019

- 1 stycznia**   **ŚWIATOWY DZIEŃ POKOJU**, ustanowiony przez papieża Pawła VI pismem z 8 grudnia 1967 roku, obchodzony przez kościół katolicki od 1968.
- DZIEŃ DOMENY PUBLICZNEJ** - twórczość udostępniana bez ograniczeń - prawa autorskie wygasły lub nie obejmowały dzieła
- 3 stycznia**   (80) - 1939 - ur. **JOANNA PAPUZIŃSKA**, prozaik, poetka, badacz i krytyk literatury dla dzieci i młodzieży, autorka wierszowanych utworów i opowiadań dla dzieci, m.in.: *Nasza mama czarodziejka*, *Wędrowcy*, *Rokiś*, *Asiunia*, *Jak się koty urodziły*, *Mój tato szczęściarz*, *Złoty kłębek*
- 4 stycznia**   (210) - 1809 - ur. **LOUIS BRAILLE**, francuski wynalazca alfabetu dla niewidomych, nauczyciel w paryskim zakładzie dla ociemniałych, zm. 6 I 1852
- (75) - 1944 - początek **Akcji „Burza”** - operacji wojskowej zorganizowanej i podjętej przez oddziały Armii Krajowej przeciw wojskom niemieckim
- (15) - 2004 - zm. **DOROTA TERAŁOWSKA**, pisarka, dziennikarka, autorka powieści fantasy m.in. *Tam gdzie spadają anioły* czy psychologiczno-obyczajowych m.in. *Poczwarka*, ur. 30 VII 1938
- 6 stycznia**   **DZIEŃ FILATELISTY** - upamiętnia powołanie w 1893 roku w Krakowie „Klubu Filatelistów” - mimo upływu lat, znaczki, datowniki czy unikatowe koperty nadal stanowią cenne łupy dla kolekcjonerów
- ŚWIATOWY DZIEŃ MISYJNY DZIECI** został ustanowiony w 1949 roku przez papieża Piusa XII - jego przesłaniem jest podkreślenie łączności duchowej wszystkich dzieci świata. W Polsce po raz pierwszy obchodziliśmy je 8 stycznia 1984 roku.
- 8 stycznia**   (135) - 1884 - ur. **KORNEL MAKUSZYŃSKI**, powieściopisarz, poeta, felietonista, krytyk teatralny, autor zbiorów baśni *Bardzo dziwne bajki*, *O wawelskim smoku*, cyklu historyjek o przygodach *Koziołka Matołka i małpki Fiki-Miki*, powieści dla dzieci starszych i młodzieży, m.in.: *O dwóch takich, co ukradli księżyc*, *Awantura o Basię*, *Szatan z siódmej klasy*, *Szaleństwa panny Ewy*, zm. 31 VII 1953
- (125) - 1895 - ur. św. **MAKSYMILIAN MARIA KOLBE**, właśc. Rajmund Kolbe, święty Kościoła katolickiego, franciszkanin, zmarł śmiercią męczeńską w obozie koncentracyjnym w Oświęcimiu-Brzezince, ofiarowując się na śmierć za współwięźnia, zm. 14 VIII 1941
- 14 stycznia**   (85) - 1934 - ur. **MAREK HŁASKO**, pisarz, scenarzysta filmowy, autor znanych powieści i opowiadań będących wyrazem sprzeciwu wobec poetyki i zakłamania literatury socrealistycznej, m.in. *Ósmy dzień tygodnia*, *Pierwszy krok w chmurach*, zm. 14 VI 1969 (50. rocznica śmierci)

(20) - 1999 - zm. **JERZY GROTOWSKI**, reżyser teatralny, teoretyk teatru, pedagog, twórca metody aktorskiej, współtwórca Teatru Laboratorium, zaliczany do największych reformatorów teatru XX w., ur. 11 VIII 1933

15 stycznia **DZIEŃ WIKIPEDII** - ta internetowa kopalnia wiedzy i informacji na każdy temat - strona powstała 15 stycznia 2001 roku

(150) - 1869 - ur. **STANISŁAW WYSPIAŃSKI**, dramaturg, poeta, malarz, reformator teatru, największy obok romantyków twórca polskiego dramatu, m.in. *Wesele* pierwszy inscenizator *Dziadów* A. Mickiewicza, zm. 28 XI 1907

(90) - 1929 - ur. **MARTIN LUTHER KING**, amerykański duchowny protestancki, bojownik o prawa Murzynów, działacz na rzecz równouprawnienia i zniesienia dyskryminacji rasowej, laureat Pokojowej Nagrody Nobla w 1964 r., zm. 4 IV 1968

17 stycznia (15) - 2004 - zm. **CZESŁAW NIEMEN**, właśc. Czesław Wydrzycki, piosenkarz i autor tekstów wielu znanych piosenek, m.in. *Dziwny jest ten świat*, hymnu młodzieży końca lat 60., twórca muzyki instrumentalnej, filmowej, teatralnej, ur. 16 II 1939 (80. rocznica urodzin)

18 stycznia **DZIEŃ KUBUSIA PUCHATKA** - Sympatyczny bohater powieści Aleksandra Milne'a mimo upływu lat nadal należy do najpopularniejszych misiów, amatorów miodu - Międzynarodowy Dzień Kubusia Puchatka obchodzimy 18 stycznia ponieważ tego dnia urodził się autor (1882 rok)

19 stycznia (210) - 1809 - ur. **EDGAR ALLAN POE**, amerykański poeta, prozaik, krytyk, znany z pesymistycznej liryki oraz fantastyczno-sensacyjnych, przesyconych grozą opowiadań m.in. *Złoty żuk*, twórca pierwszej w literaturze postaci detektywa - C. Auguste'a Dupina, zm. 7 X 1849 (170. rocznica śmierci)

(180) - 1839 - ur. **PAUL CÉZANNE**, francuski malarz postimpresjonistyczny, jeden z najwybitniejszych twórców sztuki nowoczesnej, twórca dzieł malarskich m.in. *Chłopiec w czerwonej kamizelce*, *Grający w karty*, zm. 22 X 1906

21 stycznia **DZIEŃ BABCI**, święto obchodzone w Polsce od 1964 roku

(145) - 1874 - ur. **WINCENTY WITOS**, polityk, działacz ruchu ludowego, prezes Polskiego Stronnictwa Ludowego, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej, zm. 31 X 1945

(100) - 1919 - ur. **STANISŁAWA FLESZAROWA-MUSKAT**, prozaik, poetka, dramaturg, autorka powieści obyczajowych czytanych także przez dziewczęta, m.in.: *Lato nagich dziewcząt*, *Dwie ścieżki czasu*, *Most nad rwącą rzeką*, *Portret dziewczyny na zielonym tle*, zm. 1 X 1989 (30. rocznica śmierci)

(60) - 1959 - zm. **STANISŁAW MŁODOŻENIEC**, poeta, współtwórca polskiego futuryzmu, założyciel klubu futurystów *Katarynka*, autor m.in. zbiorów wierszy *Kreski i futureski*, *Futurogamy*, ur. 31 I 1895

- 22 stycznia** **DZIEŃ DZIADKA**, święto obchodzone w Polsce od lat 80. XX wieku
- (170) - 1849 - ur. **AUGUST STRINDBERG**, szwedzki pisarz, twórca nowoczesnego dramatu szwedzkiego, uznawany za ojca współczesnego teatru, przedstawiciel naturalizmu i prekursor ekspresjonizmu, autor m.in. *Panny Julii*, *Czerwonego pokoju*, zm. 14 V 1912
- 23 stycznia** (75) - 1944 - zm. **EDVARD MUNCH**, norweski malarz i grafik, twórca własnego stylu, będącego połączeniem secesyjnej linii z treściami symbolistycznymi, wybitny prekursor ekspresjonizmu, twórca m.in. głośnego dzieła *Krzyk*, ur. 12 XII 1863
- (30) - 1989 - zm. **SALVADOR DALI**, hiszpański malarz i grafik, wybitny przedstawiciel surrealizmu, twórca dzieł łączących ekstremalny naturalizm z irracjonalną tematyką m.in. dzieła *Płonąca żyrafa*, ur. 11 V 1904 (115. rocznica urodzin)
- DZIEŃ PISMA RĘCZNEGO** - w dobie e-maili, komunikatorów i telefonów komórkowych coraz rzadziej wykorzystujemy pismo ręczne. Do lamusa odchodzą też papierowe notesy i pamiętniki. W Dzień Pisma Ręcznego warto sobie o nim przypomnieć. Writing Instrument Manufacturers Association jako datę święta wybrało 23 stycznia ponieważ w tym dniu urodził się John Hancock - jeden z sygnatariuszy Deklaracji Niepodległości, znany z charakterystycznego podpisu.
- 24 stycznia** **ŚWIATOWY DZIEŃ ŚRODKÓW MASOWEGO PRZEKAZU** - dzień św. Franciszka Salezego - patronalne święto dziennikarzy - jest okazją do uświadomienia sobie, jak ważną funkcję w życiu człowieka pełnią media oraz jaka odpowiedzialność spoczywa na dziennikarzach.
- DZIEŃ WIEDZY O ZESPOLE MÖBIUSA** - Zespół Möbiusa to rzadka choroba, która powoduje, że nie można się uśmiechać, marszczyć brwi, mrużyć oczu i poruszać nimi. Dzień Wiedzy o Zespole Möbiusa ma na celu podnoszenie świadomości na temat choroby, ale i upamiętnia rocznice urodzin Paula Juliusa Möbiusa, który jako pierwszy ją opisał.
- (85) - 1934 - urodził się **STANISŁAW GROCHOWIAK**, poeta, prozaik, dramatopisarz, publicysta, redaktor wielu czasopism literackich, reprezentant nurtu turpistycznego w poezji, autor m.in. *Menuetu z pogrzebaczem*, zm. 2 IX 1976
- 25 stycznia** **DZIEŃ KRYPTOLOGII** w 2007 roku uchwalił Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z okazji 75. rocznicy złamania szyfru niemieckiej maszyny kodującej Enigma. Tego znaczącego wyczynu 14 grudnia 1932 roku dokonali trzech polscy matematycy i kryptolodzy, absolwenci Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UAM: Marian Rejewski, Jerzy Różycki oraz Henryk Zygalski
- 26 stycznia** (55) - 1964 - zm. **XAWERY DUNIKOWSKI**, rzeźbiarz, malarz i pedagog, więzień niemieckiego obozu koncentracyjnego Auschwitz, twórca m.in. *Pomnika Czynu Powstańczego* na Górze św. Anny, ur. 24 XI 1875

27 stycznia **MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ PAMIĘCI O OFIARACH HOLOCAUSTU** - święto uchwalone zostało 1 listopada 2005 roku w celu uczczenia pamięci ofiar pochodzenia żydowskiego, zamordowanych w czasie II wojny światowej przez nazistowskie Niemcy. W Polsce główne uroczystości odbywają się w Auschwitz-Birkenau i pod warszawskim Pomnikiem Bohaterów Getta.

DZIEŃ DIALOGU Z ISLAMEM - świat jest już tak skonstruowany, że ludzie wyznają różne religie. Wszyscy jednak modlimy się do tego samego Boga i to powinien być klucz do wzajemnej akceptacji. Dzień Dialogu z Islamem obchodzony w Kościele katolickim w Polsce od 2001 roku ma na celu budowanie porozumienia z wyznawcami Islamu.

(10) - 2009 - zm. **JOHN UPDIKE**, amerykański pisarz, autor powieści, poezji i opowiadań o tematyce z życia przedstawicieli amerykańskiej protestanckiej klasy średniej, m.in. autor cyklu *Królik*, ur. 18 III 1932

28 stycznia (80) - 1944 - zm. **WILLIAM BUTLER YEATS**, irlandzki poeta i prozaik, propagator legend i folkloru irlandzkiego, autor poezji będącej wyrazem buntu przeciw rzeczywistości i cywilizacji, m.in. tomików *Róża*, *Wieża*, laureat Nagrody Nobla w dziedzinie literatury w 1923 r., ur. 13 VI 1865

EUROPEJSKI DZIEŃ OCHRONY DANYCH OSOBOWYCH - w dzisiejszym skomputeryzowanym świecie jesteśmy coraz bardziej narażeni na wyciek naszych danych osobowych. Jeśli dostaną się w niepowołane ręce, możemy mieć przez to naprawdę duże kłopoty. W Europejski Dzień Ochrony Danych Osobowych warto dowiedzieć się jak chronić nasze ID.

31 stycznia (5) - 2014 - zm. **NINA ANDRYCZ**, polska aktorka teatralna, filmowa i telewizyjna, recytatorka oraz poetka i pisarka, wielka gwiazda polskiej sceny, odtwórczyni pamiętnych ról królowych, arystokratek, także Świętej Joanny, Kleopatry, pani Dulskiej, ur. 11 XI 1912

źródło:

<https://pl.wikipedia.org/wiki/2019>

<https://www.kalbi.pl/>

kalendaria rocznic i wydarzeń 2019:

- Wojewódzkiej i Miejskiej Biblioteki Publicznej w Rzeszowie

- Miejskiej Biblioteki Publicznej w Opolu